

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

14 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Ghenadie Nicolaev,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul, Cebotari Vitali, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar Cahul din 23 martie 2017 și de inculpatul Guglea Gheorghe, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Cahul din 18 noiembrie 2016 și deciziei Colegiului judiciar Cahul din 23 martie 2017, în cauza penală în privința lui

Guglea Gheorghe XXXXX,

născut la XXXXXXXXX, originar și domiciliat în s. XXXXX, r-nul XXXXX;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 02 aprilie 2015 - până la 18 noiembrie 2016 (instanța de fond);*
- 2. de la 18 ianuarie 2017 - până la 23 martie 2017 (instanța de apel);*
- 3. de la 04 iulie 2017 - până la 14 noiembrie 2017; (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 18 noiembrie 2016, Guglea Gheorghe a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite a fost suspendată pe o perioadă de probațiune de 3 ani.

Acțiunea civilă înaintată de Popreagă Ion a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Guglea Gheorghe la 30 iulie 2014, aproximativ la orele 21³⁰ conducând automobilul de model „XXXXXX” cu n/î XXXXXX, pe traseul R-34, între satele Chircani și Cucoara din r-nul Cahul, încălcând prevederile pct. 3, 10 alin. (1) lit. b), 41 alin. (1), 45 alin. (1) lit. a), b), c), d), art. 45 alin. (2) și art. 51 lit. c) din Regulamentul Circulației Rutiere, fără a ține cont de situația rutieră, a depășit autoturismul ce se

deplasa regulamentar, în rezultatul cărui fapt nu s-a isprăvit cu conducerea autoturismului a ieșit pe contrasens și s-a tamponat frontal cu bicicleta pe care se aflau soții XXXXX și XXXXXX. În rezultatul impactului lui XXXXXX și lui XXXXXX le-au fost cauzate conform raportului de expertiză medico-legală nr. 324 D din 11.09.2014 și nr. 202 din 16.10.2014, vătămări grave, periculoase pentru viață. În urma leziunilor primite cet. XXXXXX a decedat.

3. Nefiind de acord cu sentința, a declarat apel acuzatorul de stat, care, invocând blândețea pedepsei, a solicitat, casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare conform învinuirii înaintate la 4 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

În argumentarea soluției solicitate apelantul a invocat că, pedeapsa stabilită inculpatului cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, este prea blândă la numirea căreia instanța nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii comise și de urmările care au survenit. La fel, instanța a ignorat cerințele art. 395 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală care stipulează că dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să conțină „... categoria și mărimea pedepsei aplicate (...) categoria penitenciarului în care trebuie să execute pedeapsa cel condamnat la închisoare”;

3.1 Apel a declarat și avocatul Turculeț M. în numele inculpatului, care a solicitat, casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea cererii de apel s-au invocat următoarele:

- probele administrate demonstrează că inculpatul a săvârșit o faptă fără vinovăție, or acesta nicidecum nu putea să prevadă producerea rezultatului;
- declarațiile martorilor Cara S. și Chiperi M. confirmă încălcarea de către partea vătămată a prevederilor art. 3, 4, 109 alin. (1), (3), (4) din Regulamentul Circulației Rutiere;
- consecințele accidentului rutier se află în legătură cauzală cu acțiunile biciclistului care circula pe carosabil contrar cerințelor art. 109 alin. (1), (3), (4) din Regulamentul Circulației Rutiere.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 martie 2017, apelul declarat de avocatul Turculeț M. în numele inculpatului a fost respins ca nefondat.

Apelul declarat de acuzatorul de stat a fost admis, casată parțial sentința în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit căreia acțiunea civilă

înaintată de partea vătămată XXXXX a fost admisă parțial.

S-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate XXXXXX suma de XXXXX lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest sentința a fost menținută.

5. Colegiul penal a statuat că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor din dosar, apreciindu-le din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia de vinovăție a inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Instanța de apel a respins ca fiind nefondate solicitările inculpatului și avocatului acestuia privind pronunțarea unei hotărâri de achitare dat fiind faptul că acestea se combat de probele administrate.

Colegiul a respins argumentele apărării precum că inculpatul se deplasa regulamentar, și nu a depășit limitele de viteză, deoarece acestuia nu i s-a imputat comiterea accidentului prin depășirea limitelor de viteză, dar prin alte încălcări al Regulamentului Circulației Rutiere și anume prin încălcarea modului de depășire, fără a ține cont de alți factori, deplasarea fiind în timp de noapte. Mai mult, instanța a relevat că din materialele cauzei, declarațiile altor participanți la trafic (Cara S.) rezultă că, conducătorul de bicicletă era de observat, iar inculpatul contrar prevederilor art. 45 din RCR nu a întreprins măsuri pentru a evita accidentul rutier. Totodată, potrivit schemei la procesul verbal al examinării accidentului rutier, tamponarea a avut loc pe partea carosabilului în sens opus al deplasării mijlocului de transport condus de Guglea Gh.

În concluzie instanța a conchis, că în speță, legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile s-au manifestat prin încălcarea regulilor de circulație de către Guglea Gh. prevăzute la art. 3,10,41,45,51 al RCR ce au precedat producerea vătămărilor grave a părții vătămate XXXXXX și decesul cet. XXXXXX, or inculpatul urma să țină cont de prevederile art. 51 lit. c) și art. 45 alin. (2) din Regulamentul Circulației Rutiere pentru a evita impactul.

Referitor la apelul acuzatorului de stat Colegiul a reținut că pedeapsa numită de instanța de fond este echitabilă, la stabilirea căreia s-a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, luându-se în considerație personalitatea inculpatului, atitudinea acestuia față de cele comise, care a acordat ajutor material părții vătămate. La fel, corect prima instanță a luat în considerație și acțiunile părții vătămate, care la rândul său nu a respectat cerințele Regulamentului Circulației Rutiere, privind obligația conducătorului de bicicletă.

În ce privește acțiunea civilă, s-a menționat că prima instanță eronat nu s-a

pronunțat asupra cuantumului despăgubirilor morale, or prin săvârșirea infracțiunii părții vătămate XXXXXX i-au fost cauzate suferințe psihice, însă suma de 500 000 lei, solicitată de acesta cu titlu de prejudiciu moral este una exagerat de mare. În final, instanța de apel a conchis, că suma de XXXXXX lei va fi în măsură să aducă satisfacție echitabilă părții vătămate pentru suferințele psihice suportate.

6. Împotriva deciziei pronunțate de instanța de apel a declarat recurs procurorul Cebotari V., care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârii cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată invocând, că decizia recurată nu conține motivele pe care se întemeiază soluția, în speță fiind aplicată pedeapsa contrar prevederilor legale.

Consideră că corectarea inculpatului poate avea loc doar prin privarea acestuia de libertate.

- concluziile instanțelor de fond privind necesitatea stabilirii pedepsei cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, sunt contradictorii și nemotivate;

-instanțele de fond au dispus suspendarea condiționată a pedepsei aplicate referindu-se la aceleași circumstanțe atenuante, care au stat la baza concluziei privind necesitatea stabilirii pedepsei minime prevăzute de norma penală în baza căreia a fost condamnat.

7. Recurs ordinar împotriva hotărârilor judecătorești a declarat și inculpatul, care solicită, casarea acestora cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea recursului s-au invocat următoarele:

- probele administrate demonstrează că inculpatul a săvârșit o faptă fără vinovăție, or acesta nicidecum nu putea să prevadă producerea rezultatului;

- biciclistul XXXXXX s-a angajat să circule pe carosabil contrar cerințelor art. 109 alin (1), (3) din RCR, fără a echipa bicicleta cu catadioptri;

- consecințele accidentului rutier se află în legătură cauzală cu acțiunile biciclistului, care circula pe carosabil contrar cerințelor art. 109 alin. (4) din Regulamentul Circulației Rutiere, transportând-o pe soția sa, care era în stare de ebrietate;

- între acțiunile inculpatului și consecințele survenite lipsește legătura cauzală, or dacă Popreaga I. nu ar fi încălcat cerințele art. 109 alin. (1) RCR

accidentul rutier nu s-ar fi produs;

- sentința a fost atacată cu apel de partea apărării și de acuzatorul de stat, ultimul criticând soluția instanței de fond doar, sub aspectul blândeții pedepsei, iar instanța de apel contrar prevederile art. 410 Cod de procedură penală, a agravat situația inculpatului în propria cale de atac, prin faptul că a admis acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral.

8. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul ordinar declarat de inculpatului Guglea Gh. urmează a fi admis, iar cel al acuzatorului de stat respins, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limita temeiurilor prevăzute de art.427 Cod de procedură penală și formulate în cererea de recurs.

Instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără, însă, a agrava situația condamnatului.

La fel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Judecând recursul inculpatului Guglea Gh. și analizând argumentele aduse de recurent în susținerea soluției solicitate privind pronunțarea unei hotărâri de achitare, Colegiul relevă, că concluziile instanțelor de fond, care au constatat vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate a fost confirmată prin ansamblul probelor administrate, iar argumentele invocate de inculpat atât în apel cât și în recurs au fost minuțios analizate și combătute, pentru care motiv instanța de recurs apreciază corectă și legală decizia în această parte, iar argumentele inculpatului Guglea Gh. referitoare la faptul că probele administrate demonstrează că dânsul a săvârșit o faptă fără vinovăție, le consideră neîntemeiate.

Afirmația recurentului prin care s-a indicat, că bicicleta care a fost implicată în accident, contrar cerințelor art. 109 alin (3) din RCR, nu era echipată cu catadioptri, Colegiul penal o respinge ca neîntemeiată și declarativă, or aceste afirmații se combat prin tabelul fotografic anexă la procesul-verbal de

cercetare la fața locului din 30.07.2014 (f.d.16-21, vol. I) și prin procesul-verbal de examinare a obiectului din 11.11.2017 (f.d.103-131, vol. I), din care rezultă contrariul.

Alegațiile inculpatului precum că consecințele accidentului rutier se află în legătură cauzală cu acțiunile biciclistului, care circula contrar cerințelor art. 109 alin. (4) din Regulamentul Circulației Rutiere, instanța de recurs la fel le respinge ca neîntemeiate, dat fiind faptul, că din schema și procesul-verbal de cercetare la fața locului din 30.07.2014 rezultă, că accidentul rutier a avut loc pe banda cu sens opus direcției de deplasare a automobilului condus de inculpat, iar din depozițiile martorului ocular Cara S. (f.d.38-39, vol. I) precum și din declarațiile lui Guglea Gh., reiese că, impactul a avut loc în momentul când inculpatul a încercat să iasă la depășire. În aceste circumstanțe Colegiul reiterează faptul că în speță inculpatul dorind să efectueze manevra de depășire era obligat în conformitate cu prevederile pct. 51 lit. c) din RCR să se asigure că poate efectua depășirea fără a pune în pericol sau a stânga circulația din sens opus. Astfel, corect instanțele de fond au ajuns la concluzia că Guglea Gh. fără a ține cont de situația rutieră, precum și de faptul că deplasarea avea loc pe timp de noapte, fără a se asigura dacă pe banda din sens opus este vre-un obstacol a început efectuarea manevrei de depășire, fapt care a și dus la producerea accidentului.

Referitor la argumentele recurentului prin care se indică că dacă Popreagă I. s-ar fi deplasat regulamentar, adică menținând în timpul deplasării, în raport cu marginea din dreapta a carosabilului, un interval nu mai mare de 1 m., accidentul rutier nu s-ar fi produs, Colegiul reține, că într-adevăr pătimitul a depășit intervalul prevăzut de Regulament, însă, faptul dat nu-l dezvinovățește pe conducătorul automobilului implicat în accident, or în cazul în care Guglea Gh. ar fi efectuat manevra de depășire în conformitate cu pct. 51 lit. c) din RCR, și s-ar fi asigurat că din sens opus nu există nici un obstacol adaptând totodată viteza optimală, care i-ar fi permis să prevadă situațiile periculoase, accidentul rutier nu s-ar fi produs.

În continuare, juducând recursul declarat de acuzatorul de stat Colegiul reține, că recurentul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor făptuitorului, însă critică decizia în partea individualizării executării pedepsei stabilite, nefiind de acord cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Analizând actele cauzei în raport cu motivele invocate de procuror, instanța de recurs consideră, că instanța de fond echitabil a stabilit categoria și termenul de pedeapsă, relevând în cuprinsul sentinței circumstanțele cauzei, și anume gradul prejudiciabil al faptei comise, persoana celui vinovat, circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea. Prin urmare, Colegiul consideră, că instanțele de fond corect au concluzionat, că scopul pedepsei poate fi atins fără punerea în executare a acesteia, ținând cont de comportamentul inculpatului, care a acordat ajutor material părții vătămate. În susținerea acestei concluzii instanțele de fond absolut întemeiat au luat în considerație și acțiunile pătimitului Popreagă I., care se deplasa cu interval mai mare de 1 m. de la marginea carosabilului, nu era îmbrăcat în vestă de protecție-avertizare fluorescent-reflectorizantă și transporta pe bicicletă o persoană, acțiuni care deși nu se află în legătură cauzală directă cu producerea accidentului rutier, totuși influențează la stabilirea pedepsei.

Astfel, potrivit art. 90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca aceasta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă, în limitele de la 1 la 5 ani.

Excepție de la aceasta regulă, potrivit alin.(4) al art. 90 Cod penal fac doar infracțiunile deosebit de grave, excepțional de grave, cât și în cazul recidivei.

În continuare, Colegiul menționează că, sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, în baza căreia a fost condamnat Guglea Gh., prevede pedeapsa închisorii de la 3 la 7 ani, iar potrivit art. 16 Cod penal, aceasta face parte din categoria infracțiunilor grave, săvârșită din imprudență, în speță nefiind prezentă starea de recidivă.

Astfel, raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, față de cele comise, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei, cum ar fi: conduita bună a infractorului, străduința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau a repara paguba cauzată, comportarea sinceră în cursul procesului.

Generalizând cele menționate mai sus Colegiul penal conchide că instanțele

de fond ținând cont de gravitatea infracțiunii, persoana inculpatului, precum și de circumstanțele în care a avut loc accidentul, corect i-au stabilit acestuia pedeapsa închisorii pe un termen de 3 ani, iar la aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, nu au fost stabilite careva impedimente.

De rând cu cele menționate, Colegiul lărgit reține, ca fiind întemeiat următorul argument al inculpatului prin care se indică, că instanța de apel contrar prevederile art. 410 Cod de procedură penală, a agravat situația inculpatului în propria cale de atac, prin faptul că a admis acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral, de vreme ce sentința a fost contestată cu apel de partea apărării și de acuzatorul de stat, ultimul criticând soluția instanței de fond *doar, sub aspectul blândeții pedepsei*.

Astfel, din dispozitivul deciziei instanței de apel rezultă că instanța a respins apelul apărării și a admis apelul procurorului, casând parțial sentința în latura civilă în partea încasării prejudiciului moral, aceasta în situația când procurorul nu a înaintat nici o solicitare în acest sens.

Potrivit art.410 Cod de procedură penală, instanța de apel, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana care a declarat apel, precum și nu poate depăși limitele apelului declarat în defavoarea inculpatului.

Reținând aceste prevederi legale, hotărârea poate fi modificată numai în favoarea celui care a exercitat-o, iar în cazul în care apelul s-a declarat și în defavoarea celui vinovat, instanța va judeca apelul doar în limitele cerințelor invocate de alți apelanți, esența și importanța acestui principiu constând în faptul de a asigura și a garanta libertatea folosirii căii de atac de către părți fără teama că o dată exercitată calea de atac le poate înrăutăți situația.

Prin urmare, acest principiu statuează că este imposibilă agravarea situației părții în cazul când există un singur apel al său ori mai multe apeluri, dar între părți nu există interese contrarii.

În speță, sentința a fost contestată atât de inculpat cât și de procuror, însă din textul apelului declarat de procuror rezultă, că ultimul a criticat soluția instanței de fond doar, sub aspectul blândeții pedepsei, iar instanța de apel a respins argumentele invocate la acest capitol rezumând în final, că sentința urmează a fi casată doar în latura civilă cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care s-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate prejudiciul moral în mărime de XXXXXX lei.

Colegiul penal reține că, instanța de apel, admițând apelul declarat de procuror și casând în latura civilă sentința cu pronunțarea unei noi hotărâri

potrivit modului stabilit pentru prima instanță, nu a ținut cont de faptul că procurorul nu a invocat nici o solicitare în acest sens, prin urmare au fost încălcate prevederile art.410 Cod de procedură penală, creând o situație mai gravă pentru inculpat, deoarece regula neagrării situației guvernează nu numai pedeapsa, dar și oricare alt aspect atât al laturii penale cât și civile, în care a intervenit instanța de apel.

În concluzie, dat fiind faptul că procurorul a contestat sentința doar în latura penală, instanța de apel urma să se pronunțe numai în această parte. Acestea fiind menționate, Colegiul penal conchide, că instanța de apel greșit a admis apelul procurorului, și a casat sentința, în latura civilă, admițând o eroare procesuală care cade sub incidența temeiului prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, din care motiv va menține soluția dată de prima instanță, prin care acțiunea civilă a fost admisă în principiu, fiind lăsată spre soluționare în ordinea procedurii civile.

9. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct. 1) și 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul, Cebotari Vitali.

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Guglea Gheorghe, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 23 martie 2017, în cauza penală în privința lui *Guglea Gheorghe*, cu menținerea sentinței Judecătoriei Cahul din 18 noiembrie 2016.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 14 decembrie 2017.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru